

Handwritten scribbles or marks in the top left corner.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه آموزشی جغرافیا

رساله تحصیلی

برای اخذ درجه دکترای تخصصی (Ph . D)
(در رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی)

عنوان

آرایش مکانی-فضائی سکونتگاههای روستائی شهرستان مهاباد

اساتید راهنما

دکتر عباس سعیدی-دکتر محمدحسن ضیاءتوانا

اساتید مشاور

دکتر مصطفی مؤمنی-دکتر مهدی طالب

نگارنده

سیدمحمد نمکی

نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴

۷۰۶۳۰

۱۳۸۶ / ۱۸ / ۲۸

دانشگاه شهید بهشتی
موسسه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

فهرست تفصیلی مطالب

صفحه	عنوان
ض	چکیده
ظ	پیشگفتار
ع	مقدمه
فصل اول: کلیات طرح تحقیق	
۱	۱-۲- طرح و تبیین مسأله
۳	۱-۳- سؤالات و فرضیات
۴	۱-۴- اهداف تحقیق
۵	۱-۵- روش پژوهش و مراحل آن
۱۲	۱-۶- مفاهیم کلیدی
۱۵	۱-۷- پیشینه تحقیق
۱۵	۱-۷-۱- سیاستها و خط‌مشی‌های برنامه‌ریزی سکونتگاههای روستایی در کشورهای توسعه یافته
۲۳	۱-۷-۲- سیاستها و خط‌مشی‌های برنامه‌ریزی سکونتگاههای روستایی در کشورهای در حال توسعه و جهان سوم
۳۲	۱-۷-۳- مطالعات و تحقیقات دانشگاهی در باب روند تحولات نظام فضایی سکونتگاههای روستایی
۳۵	۱-۷-۴- ادبیات مربوط به نگرش حاکم بر برنامه‌ریزی رسمی در آرایش فضایی سکونتگاههای روستایی
۴۱	۱-۷-۵- ادبیات مربوط به گزارشات و مطالعات مهندسين مشاور
فصل دوم: مبانی نظری و چارچوب پژوهش	
۴۸	۲-۱- مبانی نظری توسعه سکونتگاههای روستایی
۵۰	۲-۱-۱- رویکرد سیستمی مبتنی بر سلسله مراتب عملکردی
۵۹	۲-۱-۲- نظریه مکان مرکزی کریستالر
۶۱	۲-۱-۳- نظریه قطب رشد
۶۲	۲-۱-۴- مدل مرکز-پیرامون
۶۳	۲-۱-۵- رویکردهای مبتنی بر یکپارچگی فضایی-عملکردی
۶۵	۲-۱-۶- رویکردهای ناحیه‌ای مبتنی بر عدم تمرکز
۶۷	۲-۱-۷- رویکردهای مبتنی بر کارکردهای شهری در توسعه روستایی (UFRD)

صفحه	عنوان
۶۹	۲-۲- بررسی نظرات موافقین و مخالفین سیاست تجمیع سکونتگاههای روستایی
۷۰	۲-۲-۱- رویکرد تاریخی-اکولوژیک
۷۱	۲-۲-۲- رویکرد تمرکزگرا
۷۴	۲-۳- جمع‌بندی
فصل سوم: شناخت و تحلیل ویژگی‌های طبیعی- اکولوژیک، اجتماعی-اقتصادی و	
کالبدی-فضایی	
۷۵	۳-۱- شناخت و تحلیل ویژگیهای طبیعی-اکولوژیک
۷۵	۳-۱-۱- موقعیت جغرافیایی
۸۰	۳-۱-۲- ویژگیهای زمین‌شناختی
۹۰	۳-۱-۳- اشکال ناهمواری
۹۸	۳-۱-۴- اقلیم (آب و هوا)
۱۱۴	۳-۱-۵- منابع آب
۱۲۲	۳-۱-۶- تپ‌ها و واحدهای مختلف اراضی
۱۳۰	۳-۱-۷- پوشش گیاهی
۱۳۸	۳-۱-۸- جمع‌بندی: نقش عوامل و نیروهای طبیعی-اکولوژیک در نظام استقرار سکونتگاههای روستایی و حوزه‌های همگن
۱۴۴	۳-۲- شناخت و تحلیل ویژگی‌های اجتماعی-فرهنگی
۱۴۴	۳-۲-۱- ویژگیهای تاریخی
۱۴۵	۳-۲-۲- روابط قومی-فرهنگی
۱۴۸	۳-۲-۳- روند تغییر و تحولات جمعیت شهری و روستایی
۱۵۱	۳-۲-۴- روند تغییر و تحولات جمعیتی دهستانهای ناحیه
۱۵۲	۳-۲-۵- روند تحولات جمعیت روستایی بر حسب طبقه‌بندی جمعیتی
۱۵۵	۳-۲-۶- تعداد خانوار و متوسط تعداد اعضای آن
۱۵۵	۳-۲-۷- تراکم جمعیت روستایی
۱۵۹	۳-۲-۸- ترکیب سنی و جنسی جمعیت
۱۶۱	۳-۲-۹- وضعیت سواد جمعیت روستا
۱۶۴	۳-۲-۱۰- وضعیت سواد جمعیت شهری و روستایی به تفکیک گروههای سنی
۱۶۶	۳-۲-۱۱- مهاجرت و جابجایی مکانی جمعیت روستایی

صفحه	عنوان
۱۷۰	۳-۲-۱۲- ویژگی‌های جامعه عشایری ناحیه مهاباد
۱۷۳	۳-۲-۱۳- جمع‌بندی: نقش عوامل اجتماعی در نظام استقرار سکونتگاه‌های روستایی و حوزه‌های همگن
۱۷۶	۳-۳- شناخت و تحلیل ویژگی‌های اقتصادی و کالبدی
۱۷۷	۳-۳-۱- نظام اشتغال و فعالیت
۱۸۲	۳-۳-۲- کاربری اراضی (وضع موجود)
۱۸۸	۳-۳-۳- وضعیت استقرار سکونتگاه‌های روستایی از نظر نوع عملکرد و فعالیت‌های غالب
۱۹۱	۳-۳-۴- نقش سازمان اقتصادی در کانون‌های روستایی و نظام اقتصادی
۱۹۶	۳-۳-۵- تغییرات سطح زیر کشت در رابطه با جمعیت و خانوار روستایی
۱۹۷	۳-۳-۶- توزیع بهره‌بردارها بر حسب نحوه تصرف و مالکیت
۱۹۸	۳-۳-۷- الگوی توزیع اراضی زراعی
۲۰۲	۳-۳-۸- وضعیت دامداری
۲۰۵	۳-۳-۹- هزینه و درآمد خانوارهای روستایی
۲۰۷	۳-۳-۱۰- صنعت و معدن
۲۰۹	۳-۳-۱۱- صنایع دستی
۲۱۱	۳-۳-۱۲- نحوه پراکنندگی صنایع در سطح ناحیه
۲۱۲	۳-۳-۱۳- روابط عملکردی از حیث فعالیت‌های اقتصادی (کشاورزی، دامداری و صنعت)
۲۱۴	۳-۳-۱۴- خصوصیات کالبدی-فضایی
۲۲۳	۳-۳-۱۵- جمع‌بندی: نقش عوامل اقتصادی و کالبدی در نظام استقرار سکونتگاه‌های روستایی و تعیین حوزه‌های همگن اقتصادی
	فصل چهارم: الگوی فضایی توزیع خدمات، سطح‌بندی و تعیین سلسله مراتب عملکردی سکونتگاهها (وضع موجود و پیشنهادی)
۲۳۲	مقدمه
۲۳۳	۴-۱- الگوی توزیع تأسیسات زیربنایی و خدمات عمومی
۲۳۳	۴-۲- تأسیسات و خدمات زیربنایی
۲۳۶	۴-۳- مخابرات و ارتباطات
۲۳۸	۴-۴- خدمات اداری-انتظامی، تجاری و معین
۲۴۱	۴-۵- خدمات بهداشتی و درمانی (خدمات حوزه‌ای)

صفحه	عنوان
۲۴۴	۴-۶- تجزیه و تحلیل رابطه بین عامل ارتفاع، جمعیت و خدمات
۲۴۶	۴-۷- روابط عملکردی و خدماتی بین سکونتگاههای روستایی
۲۵۰	۴-۸- تعیین سلسله مراتب عملکردی و سطح بندی روستاها براساس شاخص مرکزیت
۲۵۹	۴-۹- شناخت تحلیلی حوزه های همگن (از حیث روابط عملکردی و خدماتی)
۲۶۲	۴-۱۰- انطباق الگوی نظری با الگوی موجود
۲۶۳	۴-۱۱- الگوی استقرار کالبدی- فضایی (الگوی پیشنهادی)
۲۷۳	۴-۱۲- توزیع بهینه واحدهای خدماتی- تأسیساتی براساس شبکه سلسله مراتبی در ناحیه مهاباد
۲۹۳	۴-۱۳- شیوه تدوین کاربری اراضی پیشنهادی
۲۹۶	۴-۱۴- طراحی و اصلاح شبکه ارتباطی براساس نظام سلسله مراتبی کانونها و مراکز زیستی
۲۹۸	۴-۱۵- مکانیابی و ارزیابی کانونها و مراکز زیستی پیشنهادی (قابلیت ها و محدودیت ها)
	فصل پنجم: جمع بندی، نتیجه گیری و آزمون فرضیه های تحقیق
۳۰۲	مقدمه
۳۰۲	۵-۱- آزمون فرضیه های تحقیق
۳۱۶	۵-۲- تدوین راهکارهای اجرایی و پیشنهادات عملی در سطح ناحیه
۳۱۶	۵-۲-۱- بخش طبیعی
۳۱۷	۵-۲-۲- بخش اجتماعی
۳۱۸	۵-۲-۳- بخش اقتصادی
۳۱۸	۵-۲-۴- بخش کالبدی
۳۲۰	فهرست منابع و مأخذ
	ضمائم

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۳	جدول شماره ۱-۱- تعداد و جمعیت روستایی ناحیه مهاباد به تفکیک بخش و دهستان، ۱۳۷۵
۳۴	جدول شماره ۱-۲- پایان نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری مطالعات ساماندهی سکونتگاههای روستایی در ایران و ناحیه مهاباد
۸۱	جدول شماره ۱-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر سازندهای زمین شناسی، ۱۳۸۳
۸۴	جدول شماره ۲-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر قرارگیری نسبت به گسل، ۱۳۸۳
۸۷	جدول شماره ۳-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر خطر زمین لغزش در ناحیه مهاباد
۹۱	جدول شماره ۴-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر واحدهای ارتفاعی در ناحیه مهاباد، ۱۳۸۳
۹۵	جدول شماره ۵-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر طبقات شیب در ناحیه مهاباد، ۱۳۸۳
۹۸	جدول شماره ۶-۳- ویژگیهای مختلف دما (رژیم دمایی) در سطح ناحیه (۱۳۸۰-۱۳۵۰)
۱۰۰	جدول شماره ۷-۳- میانگین ماهیانه تعداد روزهای یخبندان در ناحیه مهاباد
۱۰۲	جدول شماره ۸-۳- میانگین ماهیانه بارندگی در ناحیه مهاباد (۱۳۸۰-۱۳۵۰)
۱۰۲	جدول شماره ۹-۳- توزیع میزان بارندگیهای فصلی در ناحیه مهاباد (۱۳۸۰-۱۳۵۰)
۱۰۵	جدول شماره ۱۰-۳: خطوط همباران در سطح ناحیه
۱۰۸	جدول شماره ۱۱-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد از نظر میزان بارش
۱۱۸	جدول شماره ۱۲-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر دسترسی به منابع آب
۱۲۴	جدول شماره ۱۳-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر تپهها و واحدهای مختلف اراضی
۱۳۳	جدول شماره ۱۴-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر پوشش گیاهی
۱۴۸	جدول شماره ۱۵-۳: روند تغییر و تحولات جمعیت شهری و روستایی در ناحیه مورد مطالعه (۱۳۳۵-۷۵)
۱۵۱	جدول شماره ۱۶-۳: روند تغییر و تحولات جمعیت روستایی مهاباد به تفکیک دهستان (۷۵-۱۳۵۵)

صفحه	عنوان
۱۵۵	جدول شماره ۱۷-۳: روند تحول خانوار و متوسط تعداد اعضای آن در سطح ناحیه
۱۵۶	جدول شماره ۱۸-۳: تراکم نسبی و بیولوژیک جمعیت روستایی در سطح ناحیه مورد مطالعه
۱۵۹	جدول شماره ۱۹-۳: ترکیب سنی جمعیت شهرستان مهاباد (۷۵-۱۳۶۵)
۱۶۰	جدول شماره ۲۰-۳: جمعیت نقاط روستایی شهرستان برحسب بخش و گروه‌های عمده سنی به تفکیک جنس (۷۵-۱۳۶۵)
۱۶۲	جدول شماره ۲۱-۳: وضعیت سواد در جمعیت ۶ ساله و بیشتر شهرستان مهاباد به تفکیک جنس و مناطق شهری و روستایی
۱۶۵	جدول شماره ۲۲-۳: درصد باسوادی جمعیت ۶ ساله و بیشتر شهرستان مهاباد برحسب جنس و سن در سال ۱۳۷۵
۱۶۹	جدول شماره ۲۳-۳: مهاجران وارد شده طی ۱۰ سال قبل از سرشماری آبان ۱۳۷۵ بر حسب آخرین محل اقامت قبلی به تفکیک نقاط شهری و روستایی و جنس
۱۶۹	جدول شماره ۲۴-۳: مهاجران وارد شده طی ۱۰ سال قبل از سرشماری آبان ۱۳۷۵ بر حسب مدت اقامت در محل سرشماری به تفکیک نقاط شهری و روستایی
۱۷۷	جدول شماره ۲۵-۳: بررسی ویژگی‌های مربوط به فعالیت اشتغال و بیکاری در شهرستان مهاباد
۱۷۸	جدول شماره ۲۶-۳: وضعیت سکونتگاه‌های کوچک ناحیه مهاباد از نظر نرخ اشتغال و بیکاری
۱۸۰	جدول شماره ۲۷-۳: ترکیب شغلی شاغلین در بخش‌های عمده اقتصادی در سطح ناحیه (۷۵-۱۳۴۵)
۱۸۳	جدول شماره ۲۸-۳: وضعیت استقرار سکونتگاه‌های روستایی از نظر کاربری اراضی (وضع موجود) (۱۳۸۳)
۱۸۵	جدول شماره ۲۹-۳: کاربری اراضی شهرستان مهاباد (وضع موجود) و به تفکیک دهستان
۱۸۹	جدول شماره ۳۰-۳: وضعیت استقرار سکونتگاه‌های روستایی از نظر نوع عملکرد و فعالیت‌های غالب
۱۹۳	جدول شماره ۳۱-۳: سطح زیر کشت محصولات زراعی در ناحیه مهاباد (۷۹-۱۳۷۵)
۱۹۴	جدول شماره ۳۲-۳: برآورد تولید و عملکرد محصولات زراعی در ناحیه مهاباد طی سال‌های زراعی ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸
۱۹۵	جدول شماره ۳۳-۳: سطح زیر کشت، میزان و عملکرد محصولات باغی ناحیه مهاباد طی سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۷۹
۱۹۷	جدول شماره ۳۴-۳: متوسط سرانه زمین کشاورزی به تفکیک نوع اراضی بر حسب خانوار در سطح دهستان‌های ناحیه (۱۳۸۰)

صفحه	عنوان
۱۹۸	جدول شماره ۳-۳۵: تعداد و درصد انواع بهره‌برداریهای کشاورزی در شهرستان مهاباد، ۱۳۸۲
۱۹۹	جدول شماره ۳-۳۶: تعداد و درصد انواع بهره‌برداریهای کشاورزی بر حسب نحوه تصرف در شهرستان مهاباد، ۱۳۸۲
۲۰۳	جدول شماره ۳-۳۷: تعداد و سهم انواع دام در سطح ناحیه، بین سالهای ۱۳۶۶ و ۱۳۸۲
۲۰۳	جدول شماره ۳-۳۸: وضعیت انواع دام و تعداد بهره‌برداریها بر حسب سرانه واحد دامی در نواحی روستایی شهرستان مهاباد
۲۰۳	جدول شماره ۳-۳۹: وضعیت انواع دام و تعداد بهره‌برداریها در سطح ناحیه تفکیک دهستان
۲۰۶	جدول شماره ۳-۴۰: وضعیت سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد از نظر درآمد سرانه، ۱۳۸۲
۲۰۸	جدول شماره ۳-۴۱: توزیع کارگاههای صنعتی بر حسب نوع فعالیت به تفکیک نقاط شهری و روستایی در ناحیه مهاباد
۲۰۹	جدول شماره ۳-۴۲: تعداد خانوارهای دارای صنعت خانگی بر حسب نوع آن در شهرستان مهاباد ۱۳۸۲
۲۱۱	جدول شماره ۳-۴۳: توزیع کارگاههای نیمه‌صنعتی در سطح ناحیه تفکیک دهستانها و نوع صنایع
۲۱۶	جدول شماره ۳-۴۴: وضعیت سکونتگاههای روستایی از نظر طول و نوع راهها به تفکیک دهستان، ۱۳۸۳
۲۱۷	جدول شماره ۳-۴۵: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر شبکه دسترسی
۲۲۰	جدول شماره ۳-۴۶: وضعیت مسکن سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد از نظر نوع مصالح ساختمانی، ۱۳۸۰
۲۲۲	جدول شماره ۳-۴۷: وضعیت سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد از نظر برخورداری از امکانات و خدمات، ۱۳۸۲
۲۳۴	جدول شماره ۴-۱: تعداد روستاهای دارای تأسیسات آب لوله‌کشی در ناحیه مهاباد-۱۳۸۲
۲۳۵	جدول شماره ۴-۲: تعداد روستاهای دارای برق در نواحی روستایی شهرستان مهاباد-۱۳۸۲
۲۳۷	جدول شماره ۴-۳: پراکنندگی امکانات پستی، مخابراتی و ارتباطات در ناحیه مهاباد-۱۳۸۲
۲۴۰	جدول شماره ۴-۴: تعداد روستاهای دارای امکانات آموزشی در نواحی روستایی مهاباد-۱۳۸۲
۲۴۳	جدول شماره ۴-۵: تعداد روستاهای دارای امکانات بهداشتی درمانی-در ناحیه مهاباد-۱۳۸۲
۲۴۶	جدول شماره ۴-۶: پراکنش روستاها، خدمات، جمعیت بر اساس رده‌های ارتفاعی در ناحیه مهاباد-۱۳۸۳

صفحه	عنوان
۲۴۹	جدول شماره ۷-۴: دلایل اصلی مسافرتهاى روستائیان به شهر مهاباد-۱۳۸۲
۲۵۰	جدول شماره ۸-۴: محاسبه ضریب مرکزیت مکانی بر اساس امکانات و خدمات موجود ناحیه مهاباد
۲۵۱	جدول شماره ۹-۴: رده‌بندی جمعیت روستایی ناحیه مهاباد-۱۳۸۳
۲۵۱	جدول شماره ۱۰-۴: رده‌بندی خدمات روستایی ناحیه مهاباد-۱۳۸۳
۲۵۲	جدول شماره ۱۱-۴: آستانه و پوشش ظاهری جمعیت در ناحیه مهاباد-۱۳۸۳
۲۵۲	جدول شماره ۱۲-۴: توزیع روستاها بر حسب سطوح خدماتی در رده‌های جمعیتی (وضع موجود)-۱۳۸۳
۲۵۴	جدول شماره ۱۳-۴: توزیع روستاها در سطوح مختلف سلسله مراتب (جمعیت-خدمات) بر اساس شاخص مرکزیت (وضع موجود)
۲۶۷	جدول شماره ۱۴-۴: ویژگیهای منظومه‌های شهرستان مهاباد (۱۳۷۵-۱۳۹۵)
۲۶۹	جدول شماره ۱۵-۴: ویژگیهای منظومه مهاباد به تفکیک مجموعه و زیر مجموعه (۹۵-۱۳۷۵)
۲۶۹	جدول شماره ۱۶-۴: ویژگیهای منظومه حمزه آباد به تفکیک مجموعه و زیر مجموعه (۹۵-۱۳۷۵)
۲۷۰	جدول شماره ۱۷-۴: ویژگیهای منظومه کیتکه به تفکیک مجموعه و زیر مجموعه (۹۵-۱۳۷۵)
۲۷۱	جدول شماره ۱۸-۴: سطوح عملکرد موجود و پیشنهادی در منظومه مهاباد (۹۵-۱۳۷۵)
۲۷۲	جدول شماره ۱۹-۴: مقایسه میان سطوح عملکردی وضع موجود و الگوی پیشنهادی در منظومه مهاباد (۹۵-۱۳۷۵)
۲۷۳	جدول شماره ۲۰-۴: سلسله مراتب رده‌های عملکردی در منظومه کیتکه (۹۵-۱۳۷۵)
۲۷۶	جدول شماره ۲۱-۴: الگوی تأمین امکانات و خدمات زیربنایی، تولیدی و رفاهی بر اساس الگوی تقسیم‌بندی مکانی-فضایی پیشنهادی در ناحیه مهاباد
۲۷۸	جدول شماره ۲۲-۴: توزیع سکونتگاههای روستایی بر حسب سطوح خدماتی در رده‌های جمعیتی ناحیه مهاباد (وضع مطلوب)-۱۳۹۵
۲۹۴	جدول شماره ۲۳-۴: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر کاربری اراضی (پیشنهادی)-۱۳۹۵

فهرست نمودارها و شکلها

صفحه	عنوان
۹	نمودار شماره ۱-۱- نمایش فرآیند تحقیق در آرایش مکانی- فضایی سکونتگاههای روستایی مهاباد-۱۳۸۲
۱۰	نمودار شماره ۱-۲- نمایش روابط متقابل عوامل و نیروهای طبیعی- فرهنگی در آرایش فضایی سکونتگاههای روستایی-۱۳۷۷
۱۱	نمودار شماره ۱-۳: ارتباط جنبه‌های گوناگون پایداری یا ناپایداری توسعه روستایی-۱۳۸۱
۸۸	نمودار شماره ۱-۳- رابطه بین لغزش لایه‌های زمین و تعداد روستا در سطح ناحیه-۱۳۸۳
۸۸	نمودار شماره ۲-۳- معادله خط رگرسیون براساس دو متغیر لغزش لایه‌های زمین و تعداد روستا در هر طبقه-۱۳۸۳
۹۲	نمودار شماره ۳-۳- رابطه بین طبقات ارتفاعی و تعداد روستا در سطح ناحیه-۱۳۸۳
۹۲	نمودار شماره ۴-۳- معادله خط رگرسیون براساس دو متغیر طبقات ارتفاعی و تعداد روستا در هر طبقه-۱۳۸۳
۹۶	نمودار شماره ۵-۳- رابطه بین طبقات شیب و تعداد روستا در سطح ناحیه-۱۳۸۳
۹۶	نمودار شماره ۶-۳- معادله خط رگرسیون براساس دو متغیر طبقات شیب و تعداد روستا در هر طبقه-۱۳۸۳
۹۹	نمودار شماره ۷-۳- نوسانات رژیم دمایی در شهرستان مهاباد (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۰۰	نمودار شماره ۸-۳- میانگین ماهیانه تعداد روزهای یخبندان در شهرستان مهاباد (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۰۳	نمودار شماره ۹-۳: میانگین ماهیانه بارندگی در ناحیه مهاباد (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۰۳	نمودار شماره ۱۰-۳: توزیع میزان بارندگی برحسب فصول سال در سطح ناحیه (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۰۶	نمودار شماره ۱۱-۳: گرادیان بارندگی حوزه آبخیز شهرستان مهاباد (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۰۶	نمودار شماره ۱۲-۳: منحنی آمبروترمیک ایستگاه مهاباد (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۰۹	نمودار شماره ۱۳-۳- رابطه بین دو متغیر طبقات بارندگی و تعداد روستاها در سطح ناحیه (۱۳۸۰- ۱۳۵۰)
۱۰۹	نمودار شماره ۱۴-۳: معادله خط رگرسیون براساس دو متغیر طبقات بارندگی و تعداد روستا در هر طبقه (۱۳۵۰-۱۳۸۰)
۱۲۵	نمودار شماره ۱۵-۳: رابطه بین تیپ‌های مختلف اراضی و تعداد روستا در سطح ناحیه ۱۳۸۰
۱۲۵	نمودار شماره ۱۶-۳: معادله خط رگرسیون بر اساس دو متغیر تیپ‌های مختلف اراضی و تعداد روستا در هر طبقه-۱۳۸۳

صفحه	عنوان
۱۳۴	نمودار شماره ۱۷-۳: رابطه بین پوشش گیاهی و تعدا روستا در سطح ناحیه-۱۳۸۳
۱۳۴	نمودار شماره ۱۸-۳: معادله خط رگرسیون براساس دو متغیر پوشش گیاهی و تعداد روستا در هر طبقه-۱۳۸۳
۱۵۰	نمودار شماره ۱۹-۳: مقایسه نسبت جمعیت شهری و روستایی در سطح ناحیه ۱۳۳۵-۱۳۷۵
۱۵۰	نمودار شماره: ۲۰-۳: روند تغییرات جمعیتی شهرستان مهاباد ۱۳۳۵-۱۳۷۵
۱۵۲	نمودار شماره ۲۱-۳: مقایسه روند تحولات جمعیتی شهرستان مهاباد به تفکیک دهستان ۱۳۷۵-۱۳۴۵
۱۵۷	نمودار شماره: ۲۲-۳: تراکم نسبی جمعیت روستایی در سطح ناحیه به تفکیک دهستان ۱۳۷۵
۱۵۷	نمودار شماره ۲۳-۳: تراکم بیولوژیک جمعیت روستایی در سطح ناحیه به تفکیک دهستان ۱۳۷۵
۱۶۳	نمودار شماره ۲۴-۳: میزان باسوادی جمعیت در سطح شهرستان مهاباد ۱۳۴۵ تا ۱۳۷۵
۱۶۳	نمودار شماره ۲۵-۳: وضعیت سواد در سطح ناحیه به تفکیک دهستان ۱۳۷۵
۱۶۵	نمودار شماره ۲۶-۳: میزان باسوادی جمعیت شهرستان مهاباد به تفکیکی گروه‌های سنی ۱۳۷۵
۱۸۱	نمودار ۲۷-۳: توزیع نسبی جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر شهرستان مهاباد در بخشهای کشاورزی، صنعت و خدمات ۱۳۷۵
۱۸۴	نمودار شماره ۲۸-۳: کاربری اراضی در سطح ناحیه (وضع موجود) ۱۳۸۳
۱۸۶	نمودار شماره ۲۹-۳: کاربری اراضی در سطح ناحیه به تفکیک دهستان (وضع موجود) ۱۳۸۲
۲۱۸	نمودار شماره ۳۰-۳: طول راه‌ها به تفکیک نوع راه و دهستانها در شهرستان مهاباد، ۱۳۸۲
۲۳۴	نمودار شماره ۱-۴: پراکندگی امکانات آب لوله کشی بهداشتی در شهرستان مهاباد، ۱۳۸۲
۲۳۵	نمودار شماره ۲-۴: پراکندگی امکانات برق در شهرستان مهاباد به تفکیک دهستان ۱۳۸۲
۲۳۸	نمودار شماره ۳-۴: پراکندگی امکانات پستی-مخابراتی در شهرستان مهاباد ۱۳۸۲
۲۴۱	نمودار شماره ۴-۴: پراکندگی امکانات آموزشی در شهرستان مهاباد به تفکیک دهستان، ۱۳۸۲
۲۴۴	نمودار شماره ۵-۴: پراکندگی امکانات و خدمات بهداشتی-درمانی در شهرستان مهاباد به تفکیک دهستان ۱۳۸۲

فهرست نقشه‌ها

صفحه	عنوان
۷۶	نقشه شماره ۱-۳: موقعیت شهرستان مهاباد در کشور و استان ۱۳۸۳
۷۷	نقشه شماره ۲-۳: تقسیمات سیاسی ناحیه مهاباد به تفکیک بخش و دهستان ۱۳۸۳
۷۸	نقشه شماره ۳-۳: توپوگرافی شهرستان مهاباد ۱۳۸۳
۸۲	نقشه شماره ۴-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر ویژگیهای زمین ساختی در ناحیه مهاباد
۸۵	نقشه شماره ۵-۳: موقعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر قرارگیری نسبت به گسل
۸۹	نقشه شماره ۶-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر پدیده زمین لغزش
۹۳	نقشه شماره ۷-۳: نحوه پراکنش سکونتگاههای روستایی بر حسب طبقه‌بندی ارتفاعی در ناحیه مهاباد
۹۶	نقشه شماره ۸-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر طبقات شیب
۱۰۱	نقشه شماره ۹-۳: خطوط هم دمای ناحیه مهاباد ۱۳۸۳
۱۱۰	نقشه شماره ۱۰-۳: موقعیت ایستگاههای بارانسنجی ناحیه مهاباد
۱۱۱	نقشه شماره ۱۱-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر طبقات بارندگی در ناحیه مهاباد
۱۱۳	نقشه شماره ۱۲-۳: پهنه‌بندی اقلیمی ناحیه مهاباد
۱۱۹	نقشه شماره ۱۳-۳: نحوه پراکنش سکونتگاههای روستایی از نظر منابع آب
۱۲۶	نقشه شماره ۱۴-۳: موقعیت سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد از نظر تپه‌های مختلف اراضی
۱۲۷	نقشه شماره ۱۵-۳: موقعیت مکانی سکونتگاههای روستایی بر روی واحدهای مختلف اراضی
۱۲۸	نقشه شماره ۱۶-۳: قابلیت اراضی و پراکنش سکونتگاهها در ناحیه مهاباد
۱۳۵	نقشه شماره ۱۷-۳: موقعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر پوشش گیاهی
۱۴۲	نقشه شماره ۱۸-۳: ترکیبی عوامل طبیعی
۱۴۳	نقشه شماره ۱۹-۳: حوزه‌های همگن طبیعی
۱۴۷	نقشه شماره ۲۰-۳: ویژگیهای قومی مذهبی و پراکنش آن در سکونتگاههای روستایی
۱۵۴	نقشه شماره ۲۱-۳: طبقه‌بندی جمعیتی سکونتگاههای روستایی به تفکیک بخش و دهستان
۱۵۸	نقشه شماره ۲۲-۳: تراکم نسبی جمعیت روستایی ناحیه مهاباد
۱۸۷	نقشه شماره ۲۳-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر کاربری اراضی (وضع موجود)

صفحه	عنوان
۱۹۰	نقشه شماره ۲۴-۳: روستا با عملکردهای مختلف در ناحیه مهاباد
۲۱۰	نقشه شماره ۲۵-۳: وضعیت صنایع روستایی در ناحیه مهاباد
۲۱۳	نقشه شماره ۲۶-۳: موقعیت استقرار صنایع و معادن در ناحیه مهاباد
۲۱۹	نقشه شماره ۲۷-۳: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر شبکه راههای ارتباطی
۲۵۸	نقشه شماره ۱-۴: سطح بندی سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد (وضع موجود)
۲۶۱	نقشه شماره ۲-۴: حوزه های همگن فضایی-عملکردی در ناحیه مهاباد
۲۸۴	نقشه شماره ۳-۴: سطح بندی سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد (وضع مطلوب)
۲۸۵	نقشه شماره ۴-۴: روابط عملکردی سکونتگاههای روستایی (وضع مطلوب)
۲۸۶	نقشه شماره ۵-۴: برنامه ریزی تأسیسات زیربنایی سکونتگاههای روستایی شهرستان مهاباد
۲۸۷	نقشه شماره ۶-۴: برنامه ریزی پست و مخابرات در سکونتگاههای روستایی شهرستان مهاباد
۲۸۸	نقشه شماره ۷-۴: برنامه ریزی آموزشی در سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد
۲۸۹	نقشه شماره ۸-۴: برنامه ریزی بهداشتی و درمانی در سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد
۲۹۰	نقشه شماره ۹-۴: برنامه ریزی خدمات عمومی در سطح ناحیه مهاباد
۲۹۱	نقشه شماره ۱۰-۴: برنامه ریزی خدمات فنی و مالی در سطح ناحیه مهاباد
۲۹۲	نقشه شماره ۱۱-۴: برنامه ریزی مواد سوختی در سطح شهرستان مهاباد
۲۹۵	نقشه شماره ۱۲-۴: وضعیت استقرار سکونتگاههای روستایی از نظر کاربری اراضی پیشنهادی
۲۹۷	نقشه شماره ۱۳-۴: برنامه ریزی شبکه راههای ارتباطی در ناحیه مهاباد

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۷۸	تصویر شماره ۱-۳: نمایی از پستی و بلندی ناحیه مهاباد
۱۲۰	تصویر شماره ۲-۳: سد مهاباد و اهمیت آن در توسعه کشاورزی و دامداری ناحیه مورد مطالعه
۱۲۰	تصویر شماره ۳-۳: نمای دیگری از سد مهاباد و نقش آن در کنترل سیلابها و طغیان رودخانه‌ای
۱۲۱	تصویر شماره ۴-۳: بند سنگ و ملاتی واقع بر روی رودخانه مهاباد با هدف ذخیره آب و کنترل روانابهای فصلی و جلوگیری از فرسایش
۱۲۱	تصویر شماره ۵-۳: نمای دیگری از بند سنگ و ملاتی واقع بر روی رودخانه مهاباد با هدف ذخیره آب و کنترل روانابهای سطحی
۱۲۹	تصویر شماره ۶-۳: نمایی از روستاهای کوچک کوهستانی با محدودیت منابع خاک (گله‌دره)
۱۲۹	تصویر شماره ۷-۳: نمای دیگری از سکونتگاههای کوچک کوهستانی - دره‌ای با محدودیت منابع خاک (گله‌دره)
۱۳۶	تصویر شماره ۸-۳: عرصه مراتع قابل چرا در حریم روستایی (روستای حمزه آباد)
۱۳۶	تصویر شماره ۹-۳: نمایی از تراسهای کوچک حاصل از جابجایی شدید دامها بر روی دامنه و فرسایش خاک (رفته)
۱۳۷	تصویر شماره ۱۰-۳: فعالیتهای دامداری بر روی مراتع کم بازده و تخریب شدید آن در جنوب ناحیه مهاباد
۱۳۷	تصویر شماره ۱۱-۳: نمایی از دیمزارهای کم بازده در سکونتگاههای کوچک کوهستانی
۱۷۱	تصویر شماره ۱۲-۳: نمایی از سکونتگاههای میانکوهی با ظرفیت مطلوب آب و خاک (روستای گل تپه)
۱۷۱	تصویر شماره ۱۳-۳: نمای از سکونتگاههای کوچک کوهستانی - دره‌ای با پتانسیل مناسب آب و خاک (سویناس)
۱۷۲	تصویر شماره ۱۴-۳: نمایی از سکونتگاههای بزرگ دشتی با ظرفیت مطلوب منابع آب و خاک (آگریقاش)
۱۷۲	تصویر شماره ۱۵-۳: نمایی از سکونتگاههای کوهستانی و کوهپایه‌ای با پتانسیل مناسب آب و خاک (خلیفان)
۲۰۱	تصویر شماره ۱۶-۳: نمایی سکونتگاههای بزرگ دشتی با اقتصاد غالب کشاورزی (دریاز)
۲۰۱	تصویر شماره ۱۷-۳: نمایی سکونتگاههای بزرگ دشتی با اقتصاد غالب کشاورزی و دامداری (اگریقاش)

صفحه	عنوان
۲۰۴	تصویر شماره ۱۸-۳: نمایی از سکونتگاههای کوچک کوهستانی دره‌ای با اقتصاد غالب دامداری (حمزه‌آباد)
۲۰۴	تصویر شماره ۱۹-۳: نمایی از سکونتگاههای کوچک کوهستانی با اقتصاد غالب دامداری (زنده‌قول)
۲۲۱	تصویر شماره ۲۰-۳: تهدید سکونتگاههای کوچک کوهستانی بر اثر استفاده از مصالح بی‌دوام در شیب دامنه کوه (میرسه)
۲۲۱	تصویر شماره ۲۱-۳: نمای دیگری از مساکن روستائیان که در اثر استفاده از مصالح کم‌دوام در شیب دامنه کوه تهدید می‌شوند

چکیده:

چارچوب نظری پژوهش حاضر، مبنی بر رویکرد سیستمی و مدل توسعه یکپارچه است. به این ترتیب آرایش مکانی-فضایی سکونتگاههای روستایی که در اینجا مطرح می‌شود. در واقع، تقویت مکانی-فضایی کل نظام سکونتگاهی را با توجه به منابع محدود مورد توجه دارد تا هر یک از سکونتگاههای روستایی جمعیت خود را حفظ کنند و بتوانند از طریق تولید و مبادله به حیات خود ادامه دهند.

در این تحقیق، به منظور آزمون فرضیه‌ها، ضمن شناسایی عوامل طبیعی و انسانی، از شاخص‌های متعدد طبیعی، اجتماعی-اقتصادی استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS) و نرم‌افزار آماری (SPSS) بهره‌گیری شد.

نتایج تحقیق، نشان داد که سکونتگاههای روستایی شهرستان مهاباد در طول زمان و تحت تأثیر عوامل طبیعی (شکل و عوارض زمین، منابع آب و خاک و مراتع موجود) برپا شده‌اند، اما رشد و گسترش و یا نابودی آنها در دوره‌های بعدی متأثر از عوامل اجتماعی-اقتصادی بوده است.

به عبارتی دیگر، واحدهای سکونتگاهی تحت تأثیر عوامل و نیروهای طبیعی-اکولوژیک از یک سو و اجتماعی-اقتصادی از سوی دیگر تشکیل و تکوین یافته‌اند که به دلایلی همچون ویژگیهای توپوگرافیک، پراکندگی ناموزون جمعیت، محدودیت منابع، ضعف ارتباطات فیزیکی، عدم تنوع فعالیت‌های اقتصادی، ضعف سازماندهی و نبود برنامه‌ریزی منسجم از طریق دستگاههای اجرایی ذیربط در سطح ناحیه مورد مطالعه، مطابق شبکه منظم مستقر نشده‌اند، بلکه بعنوان مانعی بر سر راه نظم‌پذیری شبکه سکونتگاهی عمل می‌نمایند.

در نهایت، با توجه به مشکلات یاد شده، الگوی پیشنهادی متناسب با شرایط و امکانات ناحیه مورد پژوهش در قالب سلسله مراتب چهار سطحی از روستاها بعنوان سطح‌بندی منطبق با شرایط واقعی روستاها تعیین و ارائه گردیده است. در الگوی پیشنهادی، برای تمامی سکونتگاههای روستایی شهرستان مهاباد با توجه به جایگاه هر یک در نظام سلسله مراتبی، امکانات و خدمات لازم پیشنهاد شده است.

پیشگفتار

آرایش مکانی-فضایی سکونتگاههای روستایی با توجه به ماهیت و دامنه نسبتاً وسیع آن، تأکید بر جنبه‌های گوناگون ساختاری-عملکردی منطقه‌ای و همچنین شناخت گوشه‌های مختلف روابط و فعالیت‌های جوامع انسانی ساکن در روستاها را طلب می‌کند مسلماً انجام این مهم، بدون همکاری جمعی به درستی امکان‌پذیر نخواهد بود.

بر این اساس، نگارنده وظیفه خود می‌داند بعد از سپاس بی‌قیاس از درگاه احدیت، از اساتید خود که برای انتقال دانششان به بنده و فراهم آوردن شرایط کسب دانش و رشد فکری در این راه ما را یاری دادند تشکر نماید. ابتدا، از استادان راهنما، جناب آقای دکتر عباس سعیدی و جناب آقای دکتر محمد حسن ضیاءتوانا که در تمامی مراحل تحقیق، هدایت، راهنمایی و زحمت مطالعه دقیق این نوشتار را بعهده گرفتند و کمک زیادی به یافتن و اصلاح نواقص، کجیها و تزییها نمودند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم چرا که بدون حمایت، همراهی، دقت عمل و پیشنهادهای ارزشمند این بزرگان، مسلماً پژوهش حاضر ممکن نمی‌بود.

همچنین از استادان مشاور، جناب آقای دکتر مصطفی مؤمنی و جناب آقای دکتر مهدی طالب که مطالب پایان‌نامه را به دقت بررسی نمودند و با تذکرات و یادآوری نکات مهم و راهنمایی‌های ارزنده‌شان به انحاء مختلف، بنده را در انجام این مهم یاری داده‌اند صمیمانه سپاسگزارم.

در اینجا به جا است از تمامی استادان گروه جغرافیای دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی (دانشگاه ملی ایران) و دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران به لحاظ تلاش‌ها و زحمات فراوان که در دوران دانشجویی از مقطع کارشناسی تا پایان دوره دکتری، افتخار شاگردی ایشان داشته‌ام و نگارنده پس از پایان تحصیلات، قسمت اعظم شکل‌گیری علمی خود را مدیون این دو دانشگاه می‌داند تشکر و سپاسگزاری نمایم. برای انجام این پژوهش، همکاران دیگری نیز بطور مستقیم یا غیر مستقیم مؤثر بوده‌اند و به اینجانب یاری رسانده‌اند همینجا از تمامی آنان بویژه آقایان مهندس میرمحسن طباطبایی، مهندس شاهین طباطبایی، مهندس علی‌اکبر نوروزی و مهندس رضا صدیق تشکر می‌کنم.

در خاتمه، از خانواده عزیزم بویژه همسر مهربان و فداکارم که صبورانه متحمل مشکلات فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی بنده شدند و با بردباری و تشویق‌های فراوان با من همراهی کردند تشکر و قدردانی می‌نمایم. در پایان، ذکر این نکته حائز اهمیت است که هر چند، هیچکس نمی‌تواند مطمئن باشد که فرضیات یک تحقیق خاص برای مدتی طولانی معتبر باقی بماند، اما کافی است که شخص به با ارزش بودن زمینه تحقیقی خود اطمینان داشته باشد. در این مورد، نویسنده این پایان‌نامه بر این باور است که موضوع انتخاب شده برای این پژوهش، یعنی (آرایش مکانی-فضایی سکونتگاههای روستایی) که برای اولین بار در ایران توسط استاد فرزانه، جناب آقای دکتر عباس سعیدی مطرح گردید، یکی از زمینه‌های مهم و با ارزش مطالعات جغرافیایی ایران می‌باشد که متأسفانه آن طور که باید و شاید به آن پرداخته نشده است امید است که دستاورد این پایان‌نامه در جهت تعدیل نابسامانی‌های مکانی-فضایی سکونتگاههای روستایی شهرستان مهاباد، در این دیار همیشه محروم از تسهیلات و امکانات، ولی سرشار از قابلیت و توانمندی مؤثر واقع گردد و مورد توجه و عنایت مسئولان، تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی این جامعه باشد.

مقدمه:

ناموفق بودن بسیاری از طرحها و برنامه‌های ارائه شده برای حل مشکلات و تنگناهای جامعه روستایی به دلیل اتخاذ راهبردهای جداگانه و عدم توجه به توسعه پایدار مناطق روستایی بوده است.

هر یک از نهادها و دستگاهها مسئول در امر توسعه روستایی با توجه به فعالیت اصلی و عمده مربوطه، جنبه‌های ویژه‌ای از توسعه روستایی را در نظر داشته‌اند و راه جداگانه‌ای را پیموده‌اند. به همین جهت پیشرفت نسبی در اهداف بخش، موجبات توسعه و ترقی بخشهای دیگر را فراهم نکرده است. امروزه برای تمامی پژوهشگران، کارشناسان و دست‌اندرکاران امور توسعه روستاها آشکار است که با جامعه روستایی باید برخورد اصولی و همه‌جانبه کرد. اقدامات انتزاعی و موردی اگر چه در بعضی از موارد از پاره‌ای مشکلات می‌کاهد، ولی نمی‌تواند به توسعه فراگیر جامعه روستایی منتهی شود.

در سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد نیز عوامل طبیعی و انسانی متعددی در وضعیت ساختاری این توسعه نیافتگی دخالت داشته‌اند، که از جمله آنها می‌توان به پراکندگی ناموزون جمعیت، کمبود فرصتهای شغلی مناسب و کافی نبودن خدمات و امکانات مورد نیاز اشاره کرد. آنچه که به این ناحیه، ویژگی خاصی می‌بخشد، کمبود راههای مناسب، کمی جمعیت، کوچکی ابعاد روستاها، پراکندگی مکانی روستاها و برخورداری اغلب آنها از شرایط نامساعد توپوگرافی است که مجموعه‌ای گسسته و بعضاً منزوی از مراکز را تشکیل داده‌اند. به این ترتیب ساختار فضایی مناسب برای توسعه پایدار روستاها شکل نگرفته است و جای تعجب نخواهد بود که این گونه سکونتگاهها در برابر روند تحولات جاری تاب نیاورده و روزبروز از تعدادشان کاسته گردد. بر این مینا و با عنایت به این واقعیات، لزوم توجه جدی به حوزه‌های روستایی مهاباد، اصلاح روابط موجود و همگام سازی آنها با روندهای تحولی امروزی، بهره‌گیری بهینه از امکانات بالقوه و بالفعل روستایی و بالاخره آرایش مکانی- فضایی سکونتگاههای روستایی ناحیه مهاباد امری اجتناب ناپذیر به شمار می‌آید.

در این تحقیق، تلاش شده است، روند مطالعات در راستای موضوع، اهداف و فرضیه‌های تحقیق به گونه‌ای تدوین گردد تا ترتیب و نظم عناوین و محتوای مطالب در فصل بندیها حتی‌الامکان از ارتباط منطقی مورد نیاز برخوردار باشد:

فصل اول، شامل کلیات طرح تحقیق از جمله: طرح و تبیین مسأله، اهداف و فرضیات، روش پژوهش و مراحل آن، شاخصها، متغیرها و مفاهیم می‌باشد.

در فصل دوم، چارچوب نظری و پیشینه تحقیق در زمینه آرایش مکانی- فضایی سکونتگاههای روستایی معرفی می‌گردد.

در فصل سوم، تحلیل ویژگی‌های طبیعی، اکولوژیک، فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی و کالبدی و نقش آنها در نظام سکونتگاهی، مورد مطالعه و سنجش قرار گرفته‌اند. بدین ترتیب با این ارزیابی تابلویی از چگونگی آرایش فضایی سکونتگاههای روستایی عرضه می‌شود.

فصل چهارم، به آرایش بهینه مکانی-فضایی سکونتگاههای روستایی اختصاص دارد. در این فصل، ابتدا تقسیمات کالبدی-فضایی و نظام سلسله مراتب سکونتگاهها در وضعیت موجود، تبیین و تحلیل شده است و در نهایت، الگوی بهینه توزیع جمعیت، فعالیتها و خدمات، سطح‌بندی روستاها، شناسایی حوزه‌های همگن و تعیین سلسله مراتب عملکردی سکونتگاههای روستایی ارائه گردیده است.

در فصل پنجم، جمع‌بندی نهایی، نتیجه‌گیری و آزمون فرضیه‌های پژوهش آورده شده است. ابتدا، آزمون فرضیه‌های پژوهش با بهره‌گیری از مطالعات و تحقیقات انجام شده، مورد تحلیل قرار می‌گیرد و سپس در جهت تعدیل نابسامانیهای موجود و ایفای نقش عملکردی سکونتگاههای روستایی در فضای محلی-منطقه‌ای ناحیه مهاباد، پیشنهادهایی را با توجه به قابلیتها و تنگناها در قالب برنامه‌ای نسبتاً مناسب، براساس رویکرد سیستمی و در چارچوب اصول و سیاستهای توسعه پایدار روستایی معرفی و ارائه گردیده است.